Düşük riskli bölgeden çok yüksek riskli bölgeye transfer olduğunu görüyorum. Korona artık seni korkutmuyor sanırım.

Biraz mecburiyet, biraz *hayatın eve sığması* ancak *göbeğin gömleğe sığmaması* ama en çok riskin azalması. Konu artık *kritik* olmaktan çıktı gibi duruyor.

Komploydu diyorlar, devletler totaliter olmak için kullandı veya. Basit bir hastalığı abarttılar da abarttılar diyen de var.

Hastalığın gerçek olduğunu bilecek kadar doğrudan vaka duydum. Ancak bunların *yanlışlanabilir* düşünceler olduğunu sanmıyorum. Bu da, *evet*, *bir ihtimal böyle oldu* demek ama hayatınızı bu gibi komplolara göre ayarlama imkanımız yok. Bildiğim kadarıyla hayatımın etki dairesi içinde bu çeşit *totaliter eğilimlerle mücadele etme imkanı* da yok. Ayrıca bir şey *yanlışlanabilir* değilse, doğrulanabilir de değildir, o halde üzerinde spekülasyon yapmaya devam etsek de, işte, bir yerden sonra *hayat kaldığı yerden devam eder*.

Çok Poppercı gördüm seni. Hikaye yazıyordun, bildiğim kadarıyla, ne oldu?

Bir Alman Neonazi örgütünün ABD ve Çin arasında üçüncü dünya savaşını çıkarmak için ürettiği bir yapay bir virüs olduğunu hikaye edecektim. Sonra bu sıralar insanların böyle iddiaları fazla ciddiye aldığını farkettim ve zaten yazma hevesim de geçti.

Hikayeni ciddiye alacaklarını düşündüğün için mi vazgeçtin?

Çok fazla gürültü var bu konuda, gereksiz gürültü. Hastalığın ne olduğunu, nasıl hasta edip, nasıl öldürdüğünü hala bilmiyoruz. Geçenlerde virüsün damarlara yerleşen bir kan hastalığı gibi davrandığını ve gençlerde kalp krizine sebep olmak gibi gösterdiği çeşitli emareleri de bunun açıkladığını söylüyordu. Konunun uzmanı değilim ama en azından şu anki durumda kimsenin bu konuda kesin konuşamayacağını, kesin konuşanların da ellerindeki veriye gereksiz yere güvendiklerini düşünüyorum. Ben bilmiyorum ama bilenler de tam bilmiyor durumu.

Ama bunun seni normalden daha tedbirli yapması gerekmez mi? Bursa'dan geldin işte, annen de yanında.

Bir yerde öyle ama bir yerde de vakaların azalmasından cesaret aldım. Bir de virüsün temas veya yakın mesafeden geçtiğini biliyoruz. Bu konudaki kanaat mevcut. Nasıl hasta edip, nasıl öldürdüğü veya nasıl tedavi edileceği konusunda fikrim olmayabilir ama bana gereken kadar bilgim var. Bu bilgi de açık havada yürüyerek işe gidip gelmenin o kadar büyük risk taşımadığını söylüyor. İşte de zaten odamda yalnız çalışıyorum ve etrafta maskeler genelde takılı. Bunlara bakınca iş risk alınabilir duruyor ama başka şartlar için bu geçerli olmayabilir tabii.

Bu kadar kolay üstesinden gelinmiş olması şüpheni çekmiyor mu?

Hayır. Bunu söyleyenler oldu: Hani nerede bu hastalık, neden yayılmıyor, *hepsi palavra* diyenler oldu ama bu işin başından beri alınan tedbirlerin ne kadar ağır olduğunun farkında değiliz sanırım. Bu

Emin Reşah

ülkede berberler haftalarca kapalı kaldı, insanlar hala hafta sonları dışarı çıkamıyor. Herhangi bir darbe veya savaş durumunda bile alınmayacak tedbirler alındı. Bunların tek tek ne kadar etkili olduğu tartışılabilir, parkların veya okulların kapatılmasının ne faydası olduğunu kimse bilmiyor ama alınan tedbirlere bakınca virüsle mücadelenin kazanılmış olmasında bir sürpriz yok. Devletin elinde bistüri yoktu, falçatayla daldı konuya, ve bürokrasi ve devlet de dahil hepimiz konunun acemisiydik. Onun için toplamda bu tedbirlere ekonomik olarak ne gereği vardı diye bakabiliriz ama hastalık yoktu, yine de tedbirleri uyguladılar demek biraz manasız. Aşırı reaksiyon daha anlamlı bir bakış.

Giderek fazlasıyla sağduyulu sıkıcı birine dönüşüyor gibisin.

Ben de bundan şüphe ediyorum zaman zaman. Ne yapalım, hem yaşlanıyorum, hem de ilgi alanlarım artık *üzerinde konuşulamayan hakkında dedikodu* etmeyi daha az içeriyor.

Emin Reşah 2